

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В ПОЛЬЩІ

*Романова І. А., д.пед.н., доцент,
Товстий Т.В., здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди*

Соціальне підприємництво є важливою частиною соціальної політики Польщі. Аналіз нормативно-правових документів свідчить, що особливості створення, функціонування, дотацій соціальних підприємств регулюється Законами «Про соціальну економіку» (2022 р.), «Про громадсько-корисну діяльність і волонтерську роботу», (2003 р.), «Про підприємців» (2021 р.), «Про соціальні кооперативи» (2006 р.) та інші.

Відповідно до Закону «Про соціальну економіку» (Ustawa o ekonomii społecznej, 2022) суб'єктами соціальної економіки є:

- 1) соціальний кооператив;
- 2) майстерня трудотерапії та центр професійної діяльності;
- 3) центр соціальної інтеграції та клуб соціальної інтеграції;
- 4) трудовий кооператив, у тому числі кооператив інвалідів, кооператив сліпих, сільськогосподарський виробничий кооператив;
- 5) громадська організація, за винятком політичних партій, профспілок і організацій роботодавців, професійних органів самоврядування, органів, утворених політичними партіями;
- 6) суб'єкти, визначені ст.3 Закону «Про суспільно-корисну діяльність і волонтерську роботу».

Пріоритетним для цих підприємств є мета, яка спрямована не на отримання прибутку та його примноження, а на соціальні цілі: соціальна та професійна інтеграція учасників підприємств і діяльність на користь місцевої громади. У штаті працівників має бути до 30% осіб із ризиком соціального відчуження (інваліди, малозабезпечені особи, з числа безробітних, тощо).

На громадські організації в Польщі припадає значний відсоток соціальних підприємств. Нормативно-правовою базою на загальнодержавному й місцевому рівнях створені умови для такої діяльності. Серед переваг створення соціальних підприємств громадськими організаціями в Польщі, як і в Україні, визначають декілька факторів:

- 1) прибутки від діяльності можна використовувати на статутну діяльність (реалізація проєктів, адміністративні витрати організації);
- 2) є можливість приймати працівників за трудовим договором;
- 3) відкривається доступ до джерел фінансування, призначених для підприємств;
- 4) розширюється сфера можливих форм співпраці з державною адміністрацією - гміна, повітове управління можуть купувати послуги / продукти громадських організацій у межах своєї господарської діяльності;
- 5) у межах господарської діяльності співпраця з волонтерами неможлива. Проте організація може залучати їх до своєї статутної діяльності;

б) господарська діяльність не може здійснюватися в такому ж обсязі, як і оплачувана суспільно корисна діяльність.

З метою розвитку соціальних підприємств у Польщі створені центри підтримки соціальної економіки. Ці установи інформують про можливості фінансування як з держбюджету, так і з грантів, допомагають заповнювати заяви.

Наприклад, Центр підтримки соціальної економіки ТЉОК надає субсидії до 240.000 злотих на одне соціальне підприємство (до 10 новостворених робочих місць). Працевлаштовані безробітні, інваліди, малозабезпечені працівники отримують субсидії до 2250 злотих на особу на місяць.

Аналіз практики фінансування соціальних підприємств свідчить, що витрати пов'язані з оплатою: соціального страхування працівників підприємств; заробітної платні; фонду приміщень; експлуатації приміщень (електроенергія, опалення, вода, каналізація); телекомунікаційних послуг; дрібного канцелярського приладдя; бухгалтерських і копіювальних послуг; обов'язкових медичних оглядів, інструктажів з охорони праці, придбання спецодягу та спецвзуття; експлуатації службових автомобілів.

Дотації на розвиток соціального підприємства можна отримати також від: Державного фонду реабілітації людей з інвалідністю (за умови працевлаштування людей з інвалідністю на підприємстві); Фонду праці в Польщі (до 5 тис. злотих); воєводських конкурсів підприємців (наприклад, у рамках конкурсу «Малопольський лідер підприємництва» нагороджуються найкращі соціальні підприємства Малопольського воєводства (41 тис. злотих)).

Таким чином, створена система підтримки соціальних підприємств у Польщі спирається на ресурси як загальнодержавні, так і місцеві; забезпечена нормативно-правовим підґрунтям.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

*Шевченко Ірина, к.е.н., доцент, докторант
Західноукраїнський національний університет*

Сучасний економічний світ потребує постійної модернізації та глобалізації, він характеризується якісною реформацією тектонічного масштабу. Всі зміни світової економіки зумовлені науково-технологічною акселерацією розвитку із компрометацією традиційних факторів динаміки забезпечення якісного рівня суспільного життя. В умовах сьогодення актуальним є питання взаємозв'язку економічних систем всіх країн світу. Розвиток науково-технічного прогресу та інформаційні технології набувають глобального значення у контексті планетарних масштабів у світі. Проблеми глобалізації світу останні роки є нагальною проблемою для дискусії серед вчених та економістів. Наслідки економічної кризи 2008 року, виникнення глобальних проблем людства пов'язаних із зростом бідності, безробіття та